

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Cenzorii notrancați nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
L a s e r a t e
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena la M. Dukas Nachf.,
Nur. Angenfeld & Rnerie Les-
ner, Heinrich Schalek, A. O-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
în Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bornat, Iuliu Le-
opold (VII Erszébet-körút)
Prețuri inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 16 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarife și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
M-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumără la toate ofi-
cile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgul lui Nr. 30, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 83.

Brașov, Joi 16 (29) Aprilie

1909.

Desnodământul crizei interioare.

După toate semnele, desnodământul crizei ungare se va face liniștit, dar va trece probabil încă multă vreme până ce se va ajunge la o soluțiune. Toate partidele maghiare s'au pronunțat prin rostul șefilor lor în ședința camerei și în conferențele de Luni pentru o atitudine chibzuită, vrând să evite orice complicațiuni. Vorbitorul partidului independist, Hoitsy, a declarat cel dintâi, că partidul susține programul său în toată întregimea, dară nu va face nimic prin ce ar putea să impedeze desnodământul crizei. Și cu câtă precauțiune a vorbit Kossuth! Numai cât n'a spus că el, doamnă ferește n'ar vrea în împrejurările actuale ca partidul independist să intre în luptă pentru îndeplinirea postulatului băncii independente. Nici măcar un cuvânt n'a zis Kossuth, din care s'ar putea deduce, că după a lui părere criza numai prin împlinirea acestui postulat s'ar putea rezolva. De aici se conchide cu drept cuvânt că — Kossuth crede posibilă și o altă soluțiune. Aceeași precauțiune s'a observat cu deosebire în vorbirile ce s-au rostit în conferența partidului independist.

Ba mai mult. Ministru-președinte Wekerle, pe care Hoitsy l'a fost lăudat Luni în cameră, între aplauzele generale, pentru că, ca 67-ist, „a știut să incunjure ori ce conflict cu principiile partidului independist“, a mers, în conferența partidului constituțional careia aparține până a se pronunța în favorul comuniunii băncii și pentru politica partidului constituțional, spre cea mai mare surpriză și mahnire a tuturor kossuthiștilor. Speranțe mari se puneau de cătră aceștia în atitudinea lui Wekerle, că, șiret cum e, va afla o modalitate, ca să scoată cumva totuși la liman cauza băncii independente. Când colo vulpea din fruntea cabinetului, nu numai că s'a ferit de a intra în cursa, ce i-o puneau aspirațiile independiste, dar a găsit cu cale, chiar să nimicească pe față toate speranțele de felul celor amintite și a dat celor dela Viena să cunoască, că se pot răzima pe el ca pe un aderent sincer al băncii comune. A simțit Wekerle că vântul suflă cu totul contra realizării postulatului independist și s'a pronunțat deci și el contra, ca nu cumva să o pățească ca cel ce se așează între două scaune.

Această tactică neașteptată a premierului a produs firește mare consternare, a cauzat mai mare mahnire între independiști, decât vorbirea fostului secretar de stat din resortul lui, Dr. Alexandru Popovics, care, fiind numit de curând guvernator al băncii austro-ungare în locul guvernatorului decedat, s-a mărturisit cu ocaziunea ocupării noului său post ca un hotărât aderent al comuniunii băncii.

Dar acesta nu va fi singurul caz în decursul crizei, care va scoate din pepine pe doinnii Kossuthiști, ci, cum se prevede, pot să urmeze încă

de aci încolo mari surprize pentru dânsii.

Nota cea critică a situațiunii nu este însă cestiunea băncii, ci cestiunea executării reformei electorale, care se urgitează de cercurile competente din Viena în mod energic, ca condiție, sine qua non, pentru aplanarea crizei. După audiența de ieri la Majestatea Sa, Wekerle a fost primit în audiența de moștenitorul tronului, arhiducele Francisc Ferdinand, cu care a convorbit două ore întregi și se asigură, că n'au vorbit, decât despre reforma electorală și necesitatea grabniciei ei executării.

Aici trebuie să înregistrăm în special mișcarea ce s'a produs în Viena după demisiunea guvernului coaliției maghiare. — Presa vieneză, mai ales cea creștină-socială, intrabuinează ocaziunea de a face mare șgomot față cu faptul, că guvernul coaliției maghiare nici până azi nu și-a împlinit îndatoririle luate în pactul cu coroana, între cari în rândul întâi a fost introducerea votului universal în Ungaria. Aceleași foi vorbesc despre posibilitatea, ca Wekerle să fie incredințat cu formarea noului cabinet, însă numai sub condiția de a executa în timp cât se poate mai scurt reforma electorală într'un senz mai radical.

După încheierea convenției comerciale între România și Austro-Ungaria prim-ministru I. Brătianu a trimis următoarea depeșă ministrului de externe bar. Aerenthal: »Cu vie mulțumire am onoarea a aduce la cunoștința Excelenței voastre, că am semnat convenția adițională de comerț cu Austria și Ungaria, la încheierea căreia au contribuit mult sentimentele de amiciție ale Excelenței voastre. Nu ne îndoim că raporturile economice între Monarchia austro-ungară și România vor urma să prospereze și că ele vor contribui să desvolte și mai mult relațiile amicale ce ne sunt atât de prețioase.«

Pressa germană despre România. Marele ziar »Norddeutsche A. Z.« vorbind în revista sa săptămânală despre serbarea aniversară a regelui Carol zice: »Germania nu a avut față de România alte sentimente decât sentimente de simpatie sinceră. Noi stimăm în grad înalt pe România ca pe o țară de progres serios și ca un element conservând pacea în răsăritul Europei și care a câștigat mare merit în dezvoltarea pacinică a acestei părți a continentului. Să meargă mai departe pe aceste căi pe care a condus-o Regele său: aceste căi conduc la propășirea crescândă a poporului român și la autoritatea crescândă a României în răsărit și în toată Europa.«

Dimisiunea cabinetului Wekerle.

Ce spun ziarele. — Atitudinea Croșilor. — Conferența clubului naționalist.

Ziarele maghiare se ocupă pe larg cu noua situație creată în urma dimisiunii cabinetului Wekerle. »Budapesti Hirlap« ocupându-se cu enunțările șefilor de partide ajunge la concluziunea, că fiecare partid din coaliție e aplicat să accepte un pact echitabil. Este însă întrebarea, dacă se va găsi baza pentru realizarea acestei dorințe. Numeroși membrii ai partidului independist, mai zice »B. H.«, au fost neplăcut surprinși de atitudinea energică a lui Wekerle pentru banca comună

„Pester Lloyd“ vede un bun omen pentru rezolvarea crizei în atitudinea rezervată a partidului independist. »Pesti Napló« scrie următoarele: Faptul, că toți șefii de partide vorbesc deodată despre necesitatea reformei electorale, denotă că noul cabinet se va forma pe baza acestei reforme. »Az Ujság« ia în zeflemea cabinetul Wekerle și consideră dimisiunea cabinetului, drept o inscenare de spirit, pentru a se degaja în mod manierat de banca independentă, care a căzut tuturora spre povară.

În ședința de Luni a dieței a luat cuvântul, precum am anunțat, și dep. croat Medakovic. Iată declarația făcută de Medakovic în numele partidului său:

»Toate partidele și-au expus punctul de vedere în fața situațiunii create prin demisiunea cabinetului Wekerle și astfel și noi, Croații, trebuie să luăm poziție atât în ce privește cestiunea dela ordinea zilei cât și față de guvern. Aceasta însă am putea-o face numai în cazul, dacă raporturile între regatele Ungariei și Croației ar fi normale și legale. Raporturile acestea însă nu s'au tulburat numai în urma conflictului existent, ci în Croația s'au creat astfel de stări anticonstituționale, cari într'un stat de drept nu s'ar putea suferi nici măcar o clipă. În urma acestei împrejurări Croația nu poate lua poziție în conflictul, ce s'a ivit cu cealaltă parte a Monarhiei, iar noi reprezentanții regatului croat și slovac nu putem urmări cu încredere guvernul în actualul conflict, fiindcă acest guvern poartă vina pentru regimul anticonstituțional ce domnește în Croația.«

»Kell. Ertesitő« e informat, că conferența clubului naționalist, ținută Luni după amiazi, a aprobat declarațiunea președintelui T. Mihali, făcută în ședința dieței. (Clubul a luat apoi la cunoștință cu satisfacție căderea cabinetului, compus din elemente eterogene și reacționare, și a enunțat că așteaptă dela noul guvern realizarea votului universal, egal și secret, pentru obținerea căruia deputații naționaliști vor lupta din toate puterile lor.

Sinoadele bisericei gr. or. române

Intregim astăzi cu unele amănunte rapoartele noastre despre decursul sinoadelor eparhiale din Arad și Caransebeș.

În ședința de Vineri după amiazi a sinodului din Arad s'au făcut alegerile celor două consistoare din dieceza Aradului. Au reușit următorii membrii:

Pentru Consistoriul din Oradea-mare: În senatul bisericesc: Asesor ordinar: Gheorghe Tulbure. Senatul școlar: Asesori onorari: Alexandru Munteanu, Stefan Domocoș, Moise Popovici, Paul Gavrillette, Nicolau Zigre, Dr. Aurel Lazar, Ioan Papp protonotar pens., Ioan Pinter, Avram Igna. Senatul episcopesc: Asesori onorari: Mochiu Vancea, Gheorghe Papp arhivar, Vasiliu Leucăția, Paul Fasie, Dr. Ioan Buna, Dr. Nicolau Popovici, Ioan Bibescu, Demetriu Balogh, Petru Pantea.

Pentru Consistoriul dela Arad: În senatul bisericesc: Asesori onorari: Traian J. Magier, Traian Vățian. Senatul școlar: Asesor referent: Dr. G. Ciuhandu. Asesori onorari: Vincențiu Pantoș, Teodosiu Motiu, Nicolae Crișmariu, Terentie Oprean, Emanuel Ungurean, Dr. Gheorghe Popa, Aurel Petrovici, Vasilie Goldiș, I. Russu-Șirianu, Dr. Iustin Marșieu, Iosif Moldovan. Senatul episcopesc: Asesor referent: Gerasim Serb. Asesori onorari: Alexandru Crăciunescu, Dimitrie Muscan, Cornel Ursuțiu, Fabrițiu Manuilă, Dr. Nicolae Oncu, Dr. G. Adam, Gheorghe Feier, Petru Truția, Sava Raicu, Gheorghe Purcariu, Aurel Chelnician.

Membrii în noul Consistoriu al diecezei Caransebeșului: În senatul școlar:

Asesori onorari: Ioanichie Neagoe (cu 47 voturi), Traian Oprea (49 voturi), George Petrescu (49 voturi), Dr. Valeriu Branisce (49 voturi), Patriciu Drăgălina (49 voturi), Titu Hațieg (49 voturi), Ioan Marcu (49 voturi), Ilie Trăilă (49 voturi) și Dr. Nicolae Ionescu (42 voturi).

În senatul episcopesc: Asesor ordinar: Aurel Moaca (49 v.), iar asesori onorari: Dr. Petru Barbu (36 v.), Ioan Pinciu (46 v.), Spiridon Șandru (49 v.), Ioan Budințian (48 v.), Constantin Burdia (42 v.), Dr. George Dobrin (49 v.), Ioan M. Roșu (49 v.), Dr. Petru Zepeniag (49 v) Dr. D. Florescu (49 v.)

În ziarul »Drapelul« d-l Dr. Valeriu Branisce, deputat în sinodul eparhial al Caransebeșului, începe o serie de articole cu scop de a lămurii lumea nedumerită asupra întorsăturii neașteptate, ce a urmat în sinodul Caransebeșului. Această lămurire se impune cu atât mai vârtos, eu cât sub impresiunea primă a celor întâmplare în sinod s'au lansat în publicitate, în deosebi în »Lupta«, știri, cari au aruncat o lumină nefavorabilă asupra atitudinii deputaților sinodali naționali independenți. D-l Dr. V. Branisce constată înainte de toate, că la Caransebeș nu s'a făcut nici un fel de pact între deputații independenți și Burdia și prin urmare toate combinațiile legate de acel pretins »pact« sunt lipsite de ori ce temei.

Vizita în România a moștenitorului german.

(Voci ale ziarelor bucureștene.)

»L'Independance Roumaine«, organul guvernului român, de Sâmbătă, vorbind despre săptămâna jubilară scrie între altele:

...Printre o abundență de tot delicată împăratul Wilhelm II. a ales această zi fericită, pentru a conferi M. S. Regelui cea mai înaltă distincțiune militară, numindu-l general Feldmareschal al armatei prusiene, grad suprem militar, pe care Suveranul nostru e azi singurul care-l posedă, după împăratul Francisc Iosif.«

»Aceasta onoare excepțională va fi înscrisă în cartea de aur a națiunii române, care-și dă samă de înalta însemnătate a acestui act. Este un omagiu adus singurului Suveran în viață, care a comandat înaintea inamicului o armată victorioasă și care Suveran mai e azi și decanul tuturor Hohenzollernilor. Dar este mai mult decât o curtoisie familiară sau o onoare protocolară; este recunoșterea solemnă a înaltei autorități a unui Principe, al cărui prestigiu străluce în lumina cea mai pură înălțurii și în afară a unui Principe, a cărui înalte virtuți și eminente apititudini sunt admirate de monarhi și de popoare; mai este aceasta un semn de stimă a unui mare imperiu pentru un tânăr regat, care face sfurtări înverșunate pe calea progre-ului. Ac astă participare a casei imperiale germane, în persoana prințului său moștenitor, la serbarea familiei regale române, care a luat estenziunea unei serbări naționale a ridicat valoarea acestor zile și prezența între noi a Alteței Sale Imperiale s'a alăturat la celelalte fapte, pentru a da săptămânii jubiliare un caracter istoric...«

»Voinea Națională«, organ al partidului național-liberal, scrie în fruntea numărului său de Marți:

»La onoarea deosebită pe care cel mai puternic dintre Hohenzollerni a ținut să o facă Regelui nostru, trimițând ca reprezentant al său pe viitorul împărat al celei mai puternice împărății ce a avut-o lumea vreo dată, luăm parte și noi. Fruntașii noștri au avut priceperea de a alege pe cel mai în stare prin legăturile sale cu dinastia Prusiei și cu împăratul Napoleon III, a ne asigura ocrotirea, de care

aveam nevoie în acele vremuri grele, când urma să se hotărască, de suntem sau nu în stare a ne smulge din sânul țărilor balcanice».

Dupăce amintește de războiul dela 1877, prin care, cu conlucrarea Regelui și a fruntașilor partidului național-liberal, întrupe în Ion Brătianu, au reușit a cuceri neastărnarea țării, »V. N. c. continuă așa:

»In lăuntru, M. S. Regele și partidul național-liberal au lucrat pentru politica de neastărnare economică».

»In politica din afară Ioan Brătianu, în înțelegere cu M. S. Regele și cu partidul nostru, a alipit România de alianța puterilor centrale, de blocul Germano-Austro-Ungar și de Italia, căci interesele noastre ca Stat și ca neam ne arătau că nu puteam găsi alt sprijin decât acesta. Iar pe de altă parte, Austro-Ungaria și Germania și-au dat seamă ce rost are o țară ca România, bineorganizată, puternică prin armată, prin bogățiile ei firești și prin poziția de mână întâi atât economică, pe cât și strategică la gurile Dunărei, la poarta Peninsulei balcanice».

»Această politică înțeleaptă și statornică, silințele încoronate de succes ce ne-am dat de-a dovedi că suntem o putere de care trebuie să se ție seamă, că nu facem parte din popoarele ne instare a se înălța pe treapta, la care au ajuns popoarele înaintemergătoare, că știm să fim credincioși legăturilor ce am făcut, dându-ne seamă de rostul lor, energia cu care am știut să înfrângem criza financiară și economică din 1899—1900 și criza socială din 1907, înălțându-ne și mai mult, după ce am biruit primejdiiile; — ne-au făcut vrednici pe noi ca țară, și pe fruntașii noștri politici, de a primi vizita ce M. S. I. Prințul moștenitor al Germaniei a făcut M. Sale Regelui, cu prilejul împlinirii a 70 de ani de viață».

»Conservatorul» organ al partidului conservator publică un ciclu de articoli asupra importanței vizitei prințului de coroană german. Din primul articol estraagem următoarele:

»Și, în adevăr, vizita înaltului oaspe nu a fost numai o prezentare de politețe, n'a fost numai o apariție scurtă și obligatorie la Curtea Regelui Carol, dar a fost o vizită cu un mare înțeles politic, ale căreia rezultate se vor vedea cât de curând.

Mai întâi venirea Alteței Sale Imperiale e datorită marelui autorități a Regelui Carol. În scrisoarea pe care M. S. Împăratul Germaniei i-o adresează, drept felicitare pentru aniversarea de 70 ani, Suvăranul marelui Imperiu numește pe Regele Carol »ilustru și puternic Prinț». Pentru ca un împărat, care stăpânește peste cel mai puternic Stat al Continentului să numească pe regele unuia mic și tânăr Regat »ilustru și puternic», trebuie, negreșit ca foarte mare să fie autoritatea acestuia și mare preț să poată, cei din afară, pe valoarea Statului ce guvernează.

Dar în afară de legăturile de rudenie, care leagă pe Împăratul Germaniei de Regele României, vizita Kronprințului cât și înălțarea Regelui Carol la gradul de Feldmaresal în armata prusiană mai au o a doua mare însemnătate: aceste distincțiuni dovedesc că s'a rupt ghiata, care întreținea răceala între Curtea noastră și Curtea Germană. Nu este un mister pentru întreaga lume politică cumcă această răceală exista, astăzi răceala a lăsat locul celei mai calde demonstrațiuni de simpatie, între Berlin și București relațiunile au devenit cordiale. Faptul are o foarte mare însemnătate din punct de vedere politic.

Dar mai are un al treilea înțeles vizita Prințului de Coroană, importanța care se leagă cu politica internațională, importanța care privește desfășurarea viitoarelor apropiate evenimente la care vom fi chemați să luăm parte activă. Acei cari urmăresc dezvoltarea evenimentelor mondiale și gruparea Puterilor și tonul ziarelor mari din Occident, aceia nu pot fi străini că relațiunile se înăspresc, zilnic, între cele două mari blocuri politice, între cele două triplee europene. Între acestea o ciocnire devine, din zi în zi, tot mai de neevitat așa că izbucnirea fătășă a conflictului înarmat nu mai poate întârzia.

Felul în care s'a încheiat conflictul austro-sarb, pașii înapoi ai Rusiei și Angliei, triumful diplomației austro-germane, toate acestea au dovedit cumcă ne aflăm în fața unui dezechilibru de forțe și că cei mai tari vor căuta să profite de superioritatea lor actuală spre a pune capăt echivocului care neliniștește și enervează întreaga lume.

Un război mare european pare astăzi cu neputință de evitat. Diplomația a încercat tot ce a putut în decursul atator ani ca să împedecă izbucnirea marelui conflict înarmat, decât mijloacele pa-

liative n'au putut niciodată suprima manifestațiunile politice și sociale inerente naturii lucrurilor. Și astfel războiul de care toată lumea are groază, va trebui, cât de curând, să fie primit de toată lumea.

»Vizita prințului de coroană al Germaniei stă în strânsă legătură cu marile evenimente ce se pregătesc. Toate împrejurările și amănuntele dovedesc aceasta... Prințul s'a arătat afabil și foarte simțitor la toate semnele de simpatie caldă ce i-a manifestat poporul român, Prințul a căutat să se pună în contact cu toate straturile societății românești, a intrat în casele fruntașilor, s'a prins în hora țăranilor din Prahova, a căutat într'un cuvânt, să lapede ținuta rece și impunătoare spre a se arăta cu față veselă și cu inimă deschisă. Apoi o vizită care doarează o săptămână întreagă nu mai poate fi o simplă vizită de etichetă, ea trece peste marginea convenționalismului Curților și devine o afectuoasă manifestație, căreia, cu intențiune i-se dă o deosebită importanță politică».

»Viitorul», organ al actualului ministru-președinte, vorbind despre »Omagiul Germaniei», constată cu bucurie deosebită cordialitate, ce a caracterizat vizita A. S. I. Prințului Frederic Wilhelm al Germaniei, zice:

»Nemai un popor cu mari însușiri, un popor care găsește în aptitudinile sale strămoșești de civilizație și conducere de sine puterea de a propăși, se învrednicește de omagii strălucite de felul aceluia adus Regelui nostru de către cel mai puternic și mândru suveran din lume...»

»...Wilhelm al II-lea a ținut să arate admirația ce i-o inspiră dezvoltarea sigură și repede a statului român sub înțeleapta și glorioasă conducere a bătrânului ei rege. Toți aceia cari țin ca țara lor să se ridice cât mai mult în ochii lumii, prin muncă, ordine și tărie, își dau seamă cu o legitimă satisfacțiune patriotică de înțelesul istoric al vizitei ce cu atăta căldură sufletească și măreție s'a desfășurat înaintea noastră. Este o înălțătoare mărturie despre locul de frunte ce-l ocupă azi România în rândul statelor libere puternice și respectate, loc căștigat și în război și în pace cu onoare și bărbăție...»

»...O amintire neștearsă ne va rămâne tuturora despre zilele ce le-a petrecut aici Prințului de coroană al Germaniei. Spirit viu, inimă aleasă, înțelegătoare, a priceput din cele dintâi clipe firea românească și a iubit-o în cecece are ea spontan, grațios, blând și sincer. Iubirea asta e reciprocă. Coborându-se cu o vădită plăcere în toate straturile societății noastre și dovedind o delicată pătrundere a înclinărilor ce formează propriul geniului nostru național, a fermecat pe toți, cari au avut onoarea să-l aproprie, prin fireasca sa bună grație și cuceritoarea sa distincțiune sufletească. A venit, a văzut, a cucerit — se poate zice despre tânărul principe, care va purta într-o zi coroana Germaniei.»

Moșiile fondului din Bucovina. Dintr'o statistică publicată de dep. bucovinean Aurel Onciul în ziarul »Patria» reproducem următoarele: Pe lângă întinsele păduri și marea moșie a Rădăușului, întrebuințată de mai mult de o sută de ani pentru herghelile împărătești, fondul religios gr. or. al Bucovinei are arături de 11.126 ha sau 19.337 jughere, dintre cari 2360 ha sau 4305 jughere sunt locuri răzlete date cu falcea la țărani, iar 8766 ha sau 15.232 jughere cuprinse în 25 domenii (maierhofuri). Dintre cei 25 de arendași 19 sunt Jidovi, 4 Svați, 1 Poleac și numai unul (Manescu) Român, iar câștigul face în mijloc de jug. 17.88 cor. sau de falce 33 cor., pe când gospodarii bucovineni, cari iau în chirie locuri, plătesc de falce 60 până la 100 cor. deci mai mult decât de două ori atăta. Astfel din fondul religios gr. or. de Români, se îmbogățese Jidovii, căpătând domeniile cu un câștig pe nimic.

Revoluția din Constantinopol.

Ocuparea palatului Ildiz.

După știrile mai nouă acțiunea militară a Turcilor tineri pare deocamdată încheiată. Palatul Ildiz a fost definitiv ocupat de trupele macedonene, precum se spune, cu consimțământul Sultanului. Numărul trupelor, cari țin ocupat palatul, se valorează la 2000. Intrarea în palat și în genere apropierea publicului e strict oprită. Câteva sute de funcționari, servitori, bucătari și grădinari ai Sultanului au fost duși din palat sub escortă militară.

Soartea Sultanului.

Din știrile mai nouă nu se poate deduce cu siguranță, că ce va fi soartea Sultanului. Unii deputați turci au declarat că Turcii tineri n'au urmărit prin ocuparea Constantinopolului detronarea Sultanului, ci numai restabilirea ordinii și apărarea constituției periclitată. În urma opunerii trupelor Sultanului însă, care a avut drept urmare ciocniri sângeroase, unii dintre Turcii tineri s'au îndârjit într'atâta, încât pretind acum necondiționat și detronarea Sultanului. Asupra sorții Sultanului va avea să decidă adunarea națională, care și-a transpus sediul din St. Stefano la Stambul.

Comandantul suprem al trupelor Turcilor tineri, Mahmud Sefket a declarat unui ziarist următoarele: *Sultanul nu va fi detronat.* Misiunea mea este ca să restabilesc autoritatea violată a armatei și să pedepsesc pe cei vinovați. Misiunea mea se va sfârși în timp de 3 zile și atunci mă voi reîntoarce în Macedonia. Cabinetul Tewfik a demisionat și noul cabinet va avea să decidă asupra viitorului.

La întrebarea ziaristului, că în ce mod se va da garanță, că nu se vor repeti evenimentele din 13 Aprilie, Mahmud Sefket a răspuns, că noul cabinet va găsi mijloacele, ca să asigure constituțiunea în contra oricărui atentat. Soldații arestați, cari s'au opus, vor fi în partea cea mai mare grațiați. Căpii vor fi însă cu asprime pedepsiți. La întrebarea, că ce se va întâmpla cu Sultanul, dacă se va dovedi că dânsul a fost autorul revoluțiunii, Sefket a răspuns, că asupra acestui lucru n'are să-și spună dânsul cuvântul, ci adunarea națională și cabinetul.

Proclamațiunea lui Mahmud Sefket.

Comandantul suprem militar, Mahmud Sefket a lansat ieri o proclamațiune, în care se înșiră evenimentele petrecute dela ocuparea orașului prin trupele macedonene. Proclamația spune, că toate casarmele, instituțiunile militare în Stambul, Pera, Galata, Sikli și Nisantas au fost ocupate. Cele mai multe s'au predat fără vărsare de sânge, numai soldații din casarmele Taxim și Csikisla s'au opus, ceea a avut de urmare bombardarea acestor două casarme. Casarma Selimie din Scutari a fost de asemenea ocupată. Perderile de ambele părți sunt mari. Proclamația mai spune, că ordinea s'a restabilit și invită populațiunea să-și vadă de lucru.

Congresul Slavilor în Petersburg.

Înainte cu o săptămână s'a intrunit în Petersburg *congresul reuniunilor slave* de pretutindeni. În 21 l. c. Kamenski din Odessa a ținut la acest congres o conferință asupra »mişcării moderne slave și a însemnătății ei pentru Rusia». El zise între altele, că politica *Austro-Ungariei* și a *Germaniei* a stabilit ce e drept *slavismul materialistic*, dar în schimb a făcut, ca *Slavii* să se unească. În decursul desbaterei, profesorul *Filevici* a vorbit asupra *mişcării austro-slave*. Cehul *Conicek* a zis, că Cehii sunt *anteluptătorii slavismului*. Dacă Cehii nizuiesc să aibă hegemonia asupra celorlalți Slavi din Austro-Ungaria, Slavismul poate numai câștiga prin aceasta. Austria e pentru Cehi numai o stațiune, în drumul spre *triumful Slavilor* *Hegemonia asupra tuturor Slavilor se vine Rusia*.

Profesorii *Miliukov*, *Fogodin* și *Iefimovskii* au accentuat *necesitatea triplei înțelegeri* (Rusia, Franța, Anglia) *pentru Rusia* și au pledat pentru aceea, ca Rusia în interesul politicii sale exterioare să dea *Polonilor autonomie cât mai largă*. Contele *Bobrinski* (polon) a declarat, că împăcarea ruso-polonă e cu putință și fără de concesiunea autonomiei.

Iată rezoluțiunea, ce a propus-o în numele reuniunii pentru cultura slavă, profesorul *Miliukov*:

- 1) *Apropierea anglo-franco-rusească e necesară ca cel mai bun mijloc contra nisuiunilor de hegemonie germană.*
- 2) *Dreapta rezolvare a cestiunii polone de către Rusia va întări elementul slav în Austria.*
- 3) *Dreapta rezolvare a cestiunii polone consistă în autonomia țaratului Poloniei și în acordarea egalei îndreptățiri Polonilor și în celelalte părți ale imperiului rusec.*
- 4) *Stăbirea pozițiunii exterioare a Rusiei este o urmare a politicii interioare false.*
- 5) *Congresul își exprimă convingerea, că anexarea Bosniei și a Herțegovinei nu va fi în stare de a turbura conștiința de sine a populațiunii sârbești, a acestor teritorii. Slavismul austriac trebuie*

să facă totul, ca provinciile anexate să dobândească *deplină autonomie*, care le-a fost promisă prin acte de importanță internațională.

În ședința de încheiere a *congresului delegaților slavi* a fost primită rezoluțiunea de mai sus, însă numai cu modificarea, că *nu s'a primit acordarea autonomiei regatului Poloniei*, ci numai introducerea unui selv-guvernament în orașele și satele Poloniei. Asemenea a fost șters și punctul privitor la politica interioară a Rusiei. Din cauza aceasta propunătorii rezoluțiunii, profesorii *Miliukov* și *Fogodin* au declarat că *nu pot intra* deocamdată în organizația permanentă a reuniunilor slave ale Rusiei.

Congresul a mai decis, ca tinerimea slavă, să aibă intrare liberă și instrucție gratuită la toate școlile superioare din Rusia. La biserica din pasul Sipka să se deschidă un seminar proțesc cu limba de propunere rusească, în care să fie primiți atât Bulgari cât și Sârbi, Muntonegroni și Bosniaci.

Congresul viitor se va ținea în Octombrie în Petersburg.

STIRILE ZILEI.

— 15 Aprilia v.

Teatru român de diletanți în Brașov.

Programul reprezentațiunii teatrale de Vineri, la care își dau concursul artiștii noștri d'na și d-l *Z. Bărsan*, s'a stabilit în modul următor: 1) *Noaptea de Ocolomvie* scenă dramatică de Musset. 2) *Carmen Saeculare* de Anghel și Iosif și *Căsătorie neașteptată* comedie în două acte. Bilete se pot prenota și cumpăra la firma *Eremias nepoții*. Prețurile obicinuite.

Membri pe viață ai societății pentru fond de teatru român s'a înscris, precum aflăm, d-l *Petru Pop* jude l. p.

Împăratul Germaniei a trimis Regelui Carol al României o călduroasă telegramă de mulțumire pentru frumoasa și cordiala primire făcută principelui de coroană al Germaniei.

Pentru nenorociiți din Messina episcopul Orăzii-mari, Dr. *Demetriu Radu*, a trimis deadreptul pe calea Nunciaturii, în numele *Românilor din dieceza sa* suma de 3500 coroane. Această sumă s'a colectat din dieceza gr. cat. română a Orăzii-mari, o parte considerabilă e donațiunea episcopului însuși, iar 200 cor. e suma votată de institutul »*Bihoreana*» pentru acest scop.

Pentru masa studenților români din Brașov s'au mai făcut următoarele contribuiri:

Dela *Matieganu* institut de credit și economii din Hațeg 25 cor., *Armonia* institut de credit și economii din Cincul mare 20 cor., *Casa de păstrare* din Sasea montană 25 cor., d-l *Alexe Verzea* paroch în Satulung 10 cor., d-l *Dr. Marius Sturza* medic în Viena 50 cor. în loc de cunună pe mormântul iubitului și neuitatului său unchiu Dr. I. Hozaanu (la fondul Dr. I. Hozaanu.)

Primaască generoșii donatori sincerile noastre mulțămite. — *Diracțiunea școlilor medii gr. or. rom. din Brașov.*

»Doina» din Turnu-Severin. Societatea muzicală românească »*Doina*» din Turnu-Severin ne face cunoscut, că mandatul vechiului comitet expirând, adunarea generală în ședința sa dela 6 Aprilie c. a ales în unanimitate următorul comitet: D-nii *T. Costescu* președinte de onoare, *C. Armașu* vice-președ. de onoare, *I. St. Paulian* președintele comitetului activ, inginer *I. M. Ionescu* vice-președ. comitetului activ, *St. V. Nanul*, *Doctor C. Gruescu*, *Căpitan Al. Brăescu*, *M. Kivu*, *C. Demetrescu* membrii în comitet. *D. Bungetianu*, *Victor Iliescu*, *Ilian Lubincovici* cenzori; *I. Anghelescu* secretar, *F. Flueraș* casier, *I. Băcescu* comptabil, *P. Bogoreanu* arhivar.

Soldați cu perciuni. Publicul din Budapesta a avut zilele trecute pentru prima oară plăcerea să vadă soldați cu perciuni. Sosise adevăc acolo un regiment, ce fusese atășat la hotarele Sârbiei și care se recrutează din Galiția. Între soldați se aflau o mulțime de jidovi, cari purtau perciuni. Chiar și gradele de origină jidovească, erau înfrumusețați cu acest apendice, propriu neamului ales. Întrebați fiind cum de vine că ei poartă această frizură, ei au răspuns că în urma unui ordin special al comandantului regimentului. Trebuie să se potrivească perfect uniforma cu perciuni!

Limba care se vorbește mai mult. În mai multe rânduri s'a lătit vestea greșită, că limba engleză ar fi aceea, care se vor-

bește mai mult pe fața pământului. Făcându-se în timpul din urmă mai multe cercetări, sub conducerea profesorului Natan Adlor, s'a constatat că nu limba engleză, ci limba chineză e aceea, pe care o vorbesc mai mulți oameni și anume 330 milioane. Urmează apoi limba indică vorbită de 263 milioane oameni și numai în rândul al treilea vine limba engleză, vorbită de 71 milioane.

Comunicația cu planeta Mars. Faptul că un renumit astronom american și-a propus să comunice prin siglele cu planeta Mars și aceasta cu ajutorul unei oglinzi colosale, a îndemnat pe mai mulți specialiști să se ocupe de această întrebare. Astronomul Camille Flammarion, cerându-i-se părerea, a spus că așa ceva nu e imposibil. »Multe lucruri ne fac să credem, a zis Flammarion, că planeta Mars e locuită, dar timpul acela când va fi posibilă o comunicație prin siglele cu locuitorii de pe Mars e departe încă. Rezultatul cercetărilor noastre este că Mars e cu mult mai vechiu decât pământul nostru. Dacă locuitorii din Mars ar fi voit vreodată să comunice cu noi, ar fi trebuit s'o facă aceasta atunci când pământul nostru era în perioada mamuților, când oamenii locuiau în peșteri. Poate că ei au și făcut lucrul acesta. Văzând însă că nu primise nici un răspuns, au conchis de aici că pământul sau nu este locuit sau că noi suntem ocupați cu lucruri mult mai neserioase, decât ca să ne cugetăm și la observarea naturii.«

Un candidat de avocat cu praxă bună, perfect în stil maghiar și român află loc, numai decât pe lângă condiții favorabile în cancelaria avocatului Dr. Mátyás Lázár în Sibiu.

Din carnetul unui forestier.

— De sub Copaci. —

IV.

Po lângă lemn pădurile mai ofer încă foarte multe produse laterale, cari de multe ori reprezintă valori respectabile, deschizând atât proprietarului de pădure, cât și poporului totdeauna un izvor de câștig. În multe ținuturi formează aceste produse laterale pânea de toate zilele pentru pătura săracă a populației. Sunt unele branșe industriale, a căror existență este exclusiv pendentă de aceste produse laterale mai mărunte ale pădurilor. Așa este d. e. tunicultura ș. a.

Din scoarța diferitelor arbori se extrage taninul și acidul galic pentru argăseală. Se mai estrage tanin și din gogoșele (nucile de gall), cari obvin pe frunzele și ramurile tinere ale unor specii de stejar. În timpul din urmă i-a succes prof. Henry să estragă taninul ch'ar și din lemn (castanul nobil).

Rășinile, balsamurile, terpeninul de Strassburg și cel venetian, oleul volatil de turbină, colofonul, camforul, șellacul, chihliharul (ambra), smirna și tămâia, cauciucul, ebonitul, guttaperca, cleiul de arbori, gumi arabicul, toate sunt tot atâtea extracte mult căutate și prețioase ale diferitelor esențe de lemn, precum și vanilina, oleul și rachiul de brad, likeururi, săpun, zahăr, bomboane și altele.

Poamele și fructele multor arbori încă pot ridica în mod simțitor venitul pădurilor, servind unele la nutrirea și îngrășarea porcilor — glandinaținea, ghindăritul, — sau prin culegerea și valorizarea lor la plantații ori mai corect la extracții de oleu și ale produse industriale, precum și la consumațiunea lor imediată. Astfel, după Hrig, un codru regulat încheiat de fag în ani buni dă la jugăr cat. 9 hl. jir desgheocat, care se poate evalua la 68 cor., ba și mai mult, căci jirul conține 18—25%, sămânța de teiu 30—42%, alunui 50—54% oleu. Unele fructe de pădure se folosesc la fabricațiunea sirupului, spiritului și otătului celui mai excelent. Ghinda de stejar are în comerț o întrebuințare destul de lătită la suplirea cafelei. Fragile, căpsunile, smeara, afinele, coacăzele de pădure sunt atâtea articole de consum bine plătiți în toate părțile. Din pădurile Hannoveri d. o. se încasează anual după aceste fructe 435 000 mărci, în Prusia sunt case comerciale, c'ri vând anual în valoare de 60.000 mărci, ba și mai mult din aceste fructe.

Diferite neamuri de bureți mai mult sau mai puțin prețioși ocură prin păduri, dintre cari la tot cazul cei mai apreciați sunt ciupercile negri (Tuber cibarium), cari mai ales în Franța se vând pe prețuri fabuloase: din prima mână luate cu 10—12 franci, din a doua mână însă cu preț îndoit.

În unele locuri se caută și mușchiul (jabghiul) de prin păduri. Multe plante,

erburi, buruene, flori, tufe, arbuști de pădure posed calități vindecătoare sau altă valoare industrială d. e. din rădăcina dracilei (Berberis vulgaris) și din florile de teiu se prepară ceaiu. Sămânța multor erburi de prin păduri în Germania se adună cu deosebit zel; aici se ardează spre scopul acesta jugărul catastral de rariști și tăeturi cu 20—40 mărci la an; din pădurile de stat din ducatul mare Hessen se încasează în felul acesta 10—13,000 mărci pe tot anul.

Cine e cunoscut cât de puțin cu referințele silvice din diferitele țări, va înțelege pe deplin ce însemnătate au toate venitele secundare, când d. e. în România chiar în timpul de față nu odată s'a vândut jugărul de pădure cu lemn cu tot pe 25—40 lei.

Un sprijin însemnat se oferă agriculturii în special culturii vitelor prin pășunatul din păduri, crânguri și tușșuri. În multe regiuni muntoase ar fi impasibilă ținerea vitelor fără acest ajutor, mai cu seamă în anii secetoși. Din punct de vedere forestier însă pășunea din pădure e împreună adeseori cu mari desavantajii. Câte păduri astfel devastate nu întâlnim azi pretutindenea! Mai bine este, dacă se taie cu coasa ori cu secera iarba de prin poeni, rariști, tăeturi, plantații tinere, unde pășunatul e oprit, folosindu-se fie ca nutreț verde, fie ca fân uscat. 4 măji metrice fân de pădure sunt echivalente cu o maje metrică fân de livadă, după calculările agricole și taxa de arândă. Pătura mai săracă a poporului se poate ajuta mult cu asta la vreme de nevoie. Scotind la jugăr numai 3 măji de fân, și totuși venitul nu va fi tocmai de desprețuit.

În Prusia sunt destule pogoane, cari aduc anual astfel 16—20.000 cor., rentând jugărul și 10 cor. Cine știe, că Ungaria, — care pe terenul silviculturii nu stă rău — un jugăr de iarbă sau pășune în pădure se licitează în cazuri favorabile cu 1, maximum 2 cor., pricepe ce extraordinar venit e acesta atât forestierului, cât și agronomului. Pe timpuri de secetă îndelungată în lipsă de nutreț nu arareori este avisat economul de vite la frunzarii de trasin, teiu, richită, plop, stejar ș. a. fie în stare proaspătă pe vară, fie uscați pentru iarnă. 125 kg. nutreț de frunze fără ramuri corespunde la 100 kg. fân de livadă mijlocie.

Asternutul de frunze uscate, ce se scutură în fiecare toamnă, fori la oarecari intervale, încă folosește în cazuri extreme la diferite scopuri ca p. e. la gunoie ș. a.

Sub diferite împrejurări se întrebuințează solul forestier în urma tăerilor rase câțiva ani până la creșterea noui plantații pentru producerea de plante agricole: buncate, cartofi ș. a., prin ceace se acopere nu numai cheltuielile de plantație, dar și venit însemnat se ajunge uneori. În regiunile muntoase este de regulă puțin teren arabil. Ușor de înțeles deci, că pădurea poate fi de folos și în felul acesta la năcaz mai ales clasei sărace a poporului, muncitorilor de pădure cu atât mai mult, că solul acesta gras de humă, nici gunoit nu trebuiește, ca să dea roadă îmbelșugată.

Aproape în toate regiunile apătoare, mociroase, adeseori și prin păduri ocură în cantități mari turfă, ce se folosește direct sau carbonisată ca combustibil, în timpul mai nou prelucrată în mașini într'o formă mai accesibilă. Prin arderea lentă se pregătește din ea goudron, din care apoi estrag oleul de peatră și parafină, în fabrici se mai prepară din ea felurite săruri, vâpseli, hârtie, precum și lână de turfă, care amestecată cu în și cu lână de oale o torc. Pentru aplicarea cât mai intensivă a turfei la scopuri industriale se experimentează încă foarte mult.

Un alt izvor frumos de venit al pădurilor sunt minele și carierele de piatră, petriș, năsip, pământ, lut; apoi izvoarele de ape și oleiuri minerale. De multe-ori proprietarul trage din băile acestea o mai mare rentă, decât producțiunea lemnului. E cunoscută în deolște însemnătatea băilor de piatră de var, marmură, gyps, granit, gneis, sienit, quartz, bazalt, porfir, de piatră cioplită sau naturală, de năsip, lut, margă, caolin etc., pe cari societatea nici decum nu le poate dispensa în arhitectură, la pavage etc.

Despre foloasele și plăcerile, ce le ofer vânatul și pescuitul pe teritoriul pădurii — cred — este de prisos să mai amintesc, fiind și acestea în general tot așa de bine cunoscute.

Puterea vie a păraielor și râurilor de munte în industria regiunilor muntoase, dar mai ales în electrotehnică câștigă ca forță motorică pe zi ce merge importanță tot mai remarcabilă. Mai disprețuit este dobânda gheței, ce se aduce din apele pădurilor.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 28 Aprilie. Eri primul ministru unguresc a prezentat Majestății Sale în scris demisiunea guvernului. Monarchul a primit demisiunea și a incredințat tot guvernul actual de a conduce afacerile statului, până ce se va rezolva criza. La propunerea formală a lui Wekerle, Majestatea Sa va primi în audiență câțiva politicieni maghiari, spre a asculta părerile lor asupra situației.

Budapesta, 28 Aprilie. Kossuth a zis în clubul independist, că vorbirile lui Wekerle și Andrassy, ținute în conferința partidului constituțional, n'au fost la locul lor, mai ales, că Wekerle când a vorbit, era încă ministru-președinte. *O problemă însemnată, adăuse Kossuth, este crearea reformei electorale.* Dacă ar primi însă sarcinarea, dânsul ar fi gata să lucreze un proiect de reformă electorală.

Budapesta, 28 Aprilie. Organul partidului independist „Magyarország“ publică în numărul său de astăzi un articol de fond spunând că coaliția a încetat de a exista din moment ce națiunea nu mai are încredere în ea. Faptul, că acest ziar guvernamental a acceptat limbajul presei opoziționiste, atacând coaliția în mod foarte vehement, a făcut o impresie adâncă asupra cercurilor politice. „Magyarország“ conchide, că noul guvern trebuie să se numească din sânul majorității, adică din partidul independent. Coaliția susține pe de altă parte, că numai dânsa este chemată să formeze noul guvern.

Viena, 28 Aprilie. Eri s'a redeschis camera. Prim-ministrul Bienert a rostit un discurs mai lung, în care a vorbit în primul rând despre evenimentele din Turcia. În tot răstimpul faptelor, a zis Bienert, n'a fost jefuit nici un supus austriac, nici viața vreunui n'a fost stinsă. Din cauza aceasta Monarchia n'a putut interveni. Vorbind despre Bosnia spune, că anexarea a fost definitiv recunoscută de toate Puterile. Cu Serbia relațiile au devenit de tot pacifice. De încheiere ministrul Bienert a anunțat încheierea convențiunii comerciale cu România.

Constantinopol, 28 April. Adunarea națională a decretat *detronarea Sultanului și a proclamat Sultan pe Reșad Effendi, care va lua numele de Mohamed V.* O salvă de 101 tunuri a anunțat eri înălțarea la tron a noului Sultan. Circulă șvonul, că Sultanul a fost dus în Asia-mică.

Paris, 28 Aprilie. Agenția Havas află, că *Reșad a fost recunoscut de Sultan.*

Constantinopol, 28 Aprilie. Fetvaua relativ la detronarea Sultanului, citită în adunarea națională de eri, are următorul text: „Dacă un calif explozează și omoară oameni în mod ilegal, dacă el a jurat că va organiza națiunea spre a comite fapte nepermise, dacă califul a comis infracțiuni și dacă provinciile declară că Sultanul trebuie detronat și că ele nu vor mai asculta de dânsul, atunci poporul este chemat a decide sub ce formă trebuie să se facă îndepărtarea unui asemenea calif“.

Senatorul Kutschuh-Said, luând cuvântul, a spus următoarele: „Noi suntem înțelepții poporului și între noi nu există îndoială, că Abdul-Hamid trebuie detronat“. Această propunere a fost primită cu aplauze.

Constantinopol, 28 Aprilie. Ocupațiunea Ildiz-Kioscului de patru batalioane alese, s'a terminat eri la amiază. Transportul din Ildiz a prizonierilor a început. Printre ei se află generalul Zahir, câțiva aghiotanți imperiali,

printre cari fratele lui Fehi pașa, colonelul Halil, colonelul Ahmed. Câțiva eunuci au fost insulați și maltratați de soldați. Civillii au fost transportați la ministerul de războiu.

Constantinopol, 28 Aprilie. Mahmud Șefket pașa socotește numărul morților în amândouă taberile revoluționare la 300 de oameni.

Köln, 28 Aprilie. „Kölnische Zeitung“ află, că comitetul tinerilor turci a decis să elaboreze un memoriu despre domnia lui Abdul Hamid și să probeze astfel, că dânsul este autorul mai multor asasinat politice, începând cu asasinarea lui Midhat-pașa și până la ultimele măceluri săvârșite printre Armeni. Tinerii turci vor mai proba, că Abdul Hamid a comis fraude sistematice în dauna statului. Se afirmă că acest memoriu va fi trimis tuturor puterilor, comunicându-se în același timp și poporului turc. Tinerii turci cer ca Abdul Hamid să fie adus înaintea unui tribunal parlamentar.

Bibliografie.

»Poesii Lirice« de V. Alexandri. *Intâia epocă (1840—59).* A apărut tocmai acum în tipografia »Neamul Românesc«, Vălenii de munte 1909. Această nouă ediție a poeziilor lui Alexandri (format 8° pe 427 pag. cu litere mărunte, cetețe, elegant ajustată) este una din cele mai bine succese ediții populare și costă numai 2 lei.

»O călătorie prin Alzacia Loreno« țara și școalele ei, de Onisifor Ghibu (ex-trasdinrev. gen. a învățământului) București. Tipogr. Carol Göbl, str. Doamnei 16, 1909. Titlul broșurei (8° mare 59 pag.) indică destul de elocvent, interesant cuprins al tractatului scris cu multă cunoștință de cauză, într'un limbaj frumos românesc și cu asemănări între starea învățământului de acolo și dela noi. Prețul 75 bani.

Diverse.

Taft cel gros. Celui mai gros dintre președinții Statelor-Unite, lui Taft i-s'a întâmplat zilele acestea un lucru foarte neplăcut. Frumosul său scaun presidential pe care ședea când lua parte la consiliu de miniștri, n'a mai putut rezista greutatei mari a corpului și se prăbuși. Taft nu s'al răsturnat, căci s'a ridicat la timp, dar partea de sus a scaunului cu răzământurile, i-au rămas în spinare. Președintele este de altfel obișnuit cu astfel de accidente, căci i-s'a întâmplat mai mult decât odată, ca invitat fiind în diferite case, să sfărme, sub greutatea celor 110 kilograme cele mai frumoase scaune în stil rokoko. Și aceasta mai ales când lipsește soția sa. Când este și ea de față, îi face un semn convențional și atunci soțul se așează în cetinel și cu prevedere, constatând în chipul acesta, după scărțăiturile scaunului rezistența acestuia.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branice.

Caut candidat de avocat cu bună praxă.

Dr. Enea Drăcu,
avocat, Marosvásárhely.

Copii întărcați

se ingrașe curând, se întăresc, capătă fața tuandafirie dacă li-se dă Emulsiunea Scott, care este foarte hrănitoare. Emulsiunea Scott o vor lua bucuros și mistui ușor.

Veritabilă numai cu
marca — pescarul —
ca semn de garanție
a procedurii lui
Scott.

Medicii și moașele din toată lumea are confiență în

Emulsiunea Scott

având cunoștință de rezultatele obținute cu Emulsiunea. (7)

Prețul unei sticle originale 2 coroane 50 bani.
Și vara se poate folosi cu efect foarte bun.
Se capătă în toate farmaciile.

Cursul la bursa din Viena.
Din 27 Aprilie n. 1909

Renta ung. de aur 4%	112 55
Renta de corone ung. 4%	92 55
Imp. ca. fer. ung. in aur 3 1/2%	83 15
Imp. ca. fer. ung. in argint 4%	83.45
Bonuri rurale croate-slavone	93 50
Imp. ung. cu premii	199 —
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	142.75
Renta de hartie austr. 4 1/10	95 60
Renta de argint austr. 4 1/10	95 50
Renta de aur austr. 4%	116 50
Renta de corone austr. 4%	95 50
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	85.85
Losuri din 1860	155 50
Actii de-ale Băncii ung. de credit	759 75
Actii de-ale Băncii austr. de credit	638 40
Actii de-ale Băncii austro-ung.	177 74
Napoleoniori.	19 03
Mărci imperiale germane	117 17 1/2
London vista	239 53 1/2
Paris vista	95.17 1/2
Napoli italiene.	94 60

Cursul pietei Brașov

Din 28 Aprilie n. 1909

Bancnote rom. Cump. 18.90	Vënd. 18.96
Argint român	18 70
Lire turcesci	21.40
Seis. fonc. Albine 5%	100. —
Ruble Rusesci	2 51
Napoleoniori.	19.04
Galbeni	11.20
Mărci germane	117. —

R. TUZA

giuvaergiu, Strada Mihael-Weiss 14
recomandă Onor. public

depositul său bogat asortat de giuvaere.

Toate reparaturile de giuvaere vor fi prompt, solid și punctual executate
(538,1-4.)

INVENȚII

patentate, utilizate, mărci depuse pentru toate statele.

Pataky Vilmos,

procuror jurat de patente,
Budapest IV. Eskü-út 3 Telefon 89, 22.

Birouri proprii de patente în străinătate:

Berlin, W. Leipzigerstrasse 112.
Paris 18 Rue Lafayette.
Amsterdam, Raizersgracht 296
(557,6-6.)

SĂNĂTATEA

este cea mai scumpă binefacere pentru Dame, se poate conserva și cultiva folosind

CORSET GRADEFRONT

care este comod și modern.
se capătă după măsură sau gata numai în

MAGAZINUL

Mme B. GOLDSTEIN,
Confectionare de corsete specialitate
BRAȘOV, Strada Vămei Nr. 21

Telefon 89. Telefon 89.

Pentru sezonul de zidiri

Oferim

VARUL

nostru fabricație proprie în vagoane complete și detalii, asemenea și Var stins, năsip și pietriș (Schlegelschotter).

Cărămizi de zidire și țigle de acoperit. Var se vinde și în detalii în Strada lângă Nr. 29.

Hungaria-Cărămidărie cu abur,
Societate pe acții în Zsombolya.

Filială:

Brașov, festa cărămidărie Kertsch.
(568,8-12.)

COLOSAL este norocul la KISS!

Cu stăruință, activitate, invenții, economie, aduni bani în timp îndelungat, dar a te îmbogăți curând, pe neașteptate, este posibil numai cu noroc la câștiguri mari. De aceea cumpără cei mai mulți oameni losuri, căci cu aceasta **au speranță** a se îmbogăți iute.

Cu deosebire sunt losurile loteriei de clase r. u. căutate, căci din 110,000 mii de losuri care se pune în vânzare 56,000 losuri câștigă, prin urmare tot al **doilea los câștigă** necondiționat. **Șansele de câștig sunt unice în felul lor**, nu există plan de loterie mai solid și favorabil.

Atât emisiunea cât și tragerea losurilor urmează sub controla stăpânirii r. u. și din cauza aceasta publicul **are toată conștința** în losurile de clasă.

Norocul este necalculabil. Dela întâmplare atârână norocul multor oameni. În viața oricui sunt momente, în care se poate noroci, de aceea să și cerce norocul cu numărul care s'afă lângă **numele** propriu sau la numele unei persoane iubite, care posibil la tragerea viitoare va și cu câștig mai mare.

Lista

câștigurilor celor mai mari din 55.000 losuri ale loteriei XXIV de clasă reg. unj. ce se vor trage în 6 luni din totalul de losuri 110 000 sunt:

Câștigul cel mai mare este 1,000.000 Cor. (UN MILION COROANE.)

1	Premiu	600000
1	Câștig	400000
1	"	200000
2	"	100000
1	"	90000
2	"	80000
1	"	70000
2	"	60000
1	"	50000
1	"	40000
5	"	30000
3	"	25000
8	"	20000
8	"	15000
36	"	10000
67	"	5000
3	"	3000
437	"	2000
803	"	1000
1528	"	500
140	"	300
34450	"	200
4850	"	170
4850	"	130
100	"	100
4350	"	80
3350	"	40
55000	câștiguri și premii	Coroane 14.459.000

Cercați-vă norocul la noi, pentru că MARE e norocul lui KISS! Karl Kiss & Co.

Bancă, societate pe acții. Colectori principali a loteriei de clase priv. r. u.
Birou central: **Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 13.**
FILIALE: Rakoczi ut 55.

CUM TE CHIAMĂ?

Numerii aceștia se capătă numai la noi!

Adela 39063	Costi 54722	Ferdin.105981	Izidor 54442	Manuil108376	Roland 2.355
Alof 73314	Clemen 91937	Franciso 9813	La. 107621	Marcel 4214	Rozala 45183
Adorian 102182	Cerisa 29152	Floare 107248	Jacob 18608	Margita78307	Roziza 68318
Adrian105992	Cezar 84.12	Florisan 91096	Janca 73340	Maria 102104	Rudolf 22189
Agnes 1696	Cecilia 67607	Florița 10460	Jancu 86312	Mariora 3900	Solomo 37459
August 8395	Carola 7490	Fodor 108076	Jenea 33836	Mareu 8274	Sofia 39413
Arcadin91362	Camila 4203	Francoise37463	Justina 96091	Mariuța 4204	Samuel 93657
Alexiu 39707	Ca bora5' 5' 9	Frida 39485	Jonaș 95342	Martiu 108108	S nbru 300
Alois 13048	Brănz 20564	Fridric 96057	Joniță 654	Matei 22211	Sarolta 56364
Albert 4623	Jănilă 108043	Filip 108006	Josif 4955	Malvin 60115	S-bastiu07173
Alfons 14709	David 93659	Gabor 78277	Judita 39406	Matilda 14769	Simion 91929
Alfred 94900	Dumitu 1304	Gabriel 13026	Juba 27191	Macave 34285	Stefania95339
Alice 10869	Demian96056	Gaspur 12701	Julian 109113	Melinda 479	Sionisi 102102
Amalia 9043	Dăian 41326	Geidon 26192	Kalmen 32992	Mihut 88059	Sirena 96063
Ambros78300	Desidei 73398	G 1 39052	Kamil 7481	Miti 102195	Sidonia 16881
Andor 5204	Domno 8212	Grigori 519	Karoln 24751	Mihail 8357	Sandea 8297
Andrei 39759	Dora 102335	Giza 8365	Karol 90802	Mielea 95345	Tamaș 78469
Ana 6465	Dorota93660	Gida 94937	K-zmer39591	Mica 93671	Poma 3361
Antoniu 5206	Dimitru90435	Gizela 95001	Katali 91347	Milan 73215	Teofil 105993
Anton23142	Dinu 110957	Ganea 26337	Klemen 73221	Maurici 8528	Teodor 56806
Aurora103911	Eberard 22152	Gustav 29551	Klara 27188	Mit 37473	Terezia 91938
Armiu 106123	Edita 12716	Gerasim88166	Klotild 2345	N-dor 57507	Terca 33803
Arnold 488	Emant 8130	Guido 21388	Konrad106155	Natai 102215	Tane 82627
Aron 102548	Eduard 12713	George 91504	Kornel 17005	Nerva 3355	Tiberiu100973
Arpad 96051	Elena 94989	Gavril 8193	Kornel106027	Neli 23141	Titus 7497
Artur 1498	Elemer 8156	Geradie 4225	Kristof 96034	Nestor 37350	Tr-tan 4963
Atla 13269	E-nora 8397	Gerguța26703	Kristin 22175	Neti 96069	Tobias 29426
Agusta 9678	Eliade 64990	Hedv-g 98054	Ladovic 90795	N na 98648	Todor 693
Aurel 8287	Ela 102218	H-lena 2295	Ladislau64603	Olga 95016	Ulre 22415
Aurelia73400	E-vira 4957	H-uric 525	Lazar 71107	Olivia 102.05	Urban 108048
Bălaș 8134	Ebza 90528	Herman79826	Leonard 4953	O-ban 684	Vacutu91528
Bălin 27361	Eman. 100971	Herm n 10599	Lenca 18601	Ofelia 82105	Valeria 16512
Bandi 78293	E-nil 90766	Horat 4409	Leo 96075	Ota 63453	Varos.102297
Bălaș 13649	Eriia 54432	Horat 86707	Laura 64227	O o 94220	Vendai 13605
Beatrix96845	Ema 9305	Ibida 108040	Leontin 2335	Onorin 26578	Verona 91324
Bela 197160	Ecaterin13165	Ida 75004	Leonora73816	Paul 91345	Veronic167315
Berga 50566	Ema 99657	Ignatie 91379	Lidia 3357	Paula 53138	Victor 95007
Banza. 38898	Ernesti 8335	Ican 78427	Lina 436	Petru 90710	Victor.108393
Bernat 63513	Ernan 19121	lie 8295	Livia 37456	Piotru 37469	Valma 87001
Berta 51194	Ervin 106034	Iva 10220	Lorant108079	Petrian10244	Vaheln 67650
Bertan 2000	Elisavet 63455	Ileana 8301	Leopold 837	Panteli-17004	Vince 44712
Bertold 8323	Etel 48157	Irmie 64619	Laurența2272	Rachel 3375	Walter 513
Bianca 9802	E-genia79301	Lina 57570	Lucia 89985	Rafael 107622	Wlad 107152
Bodorel91337	Eva 8243	Irma 41586	Ludia 108393	Regina 37340	Z-dan 64581
Bolțar 4205	Fabian 80076	Ioan 39596	L-roci 106191	Renea 90709	Zoran 46789
B-sbal 13195	Fam 90729	Iorgovar 884	Ludvig 17001	R-zi 4213	Zos-m 102491
Cristian78432	Felicia 107151	Ivor 78251	Luiza 66924	Reard 119440	Zora 65807
Cornei107638	Félix 6472	Izabela 39054	Magda 90795	Robert 39416	Z-ma 23103

Ne rugăm a comanda de cu vreme ca numerii ce i voii să nu fie vânduți.

Prețurile

losurilor clasei I.:
a 8-a parte C. 150
a 4-a parte „ 3-
o jumătate „ 6-
întreg „ 12-

Tragerea:

in 19 și 21 Maiu.

Țăiați acest cupon și trimiteți-l nouă:
ȚEDULA DE COMANDĂ.

Cassa de bancă KARL KISS & Co., A. Ges.
Budapesta IV. Kossuth Lajos-u 13.

Ne rugăm a ne trimite los clasă I a XXIII loterie, și a planului oficio.

Prețul de K } trimis în marci poștale.
} cu mandat poștal.
} înă-l cu ramburs.

Adresa exactă: } Numele
} Locuța, Str. și Nr. casei
} Poșta ul. mă (comit.)